

Escolliu una de les dues opcions.

OPCIÓ A

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions següents.

LES LLENGÜES MATERNES

Al bell mig d'aquest claustre de columnes antigues, t'aboques a l'estanc rodejat de verdor, panxa a terra, les cames ben estirades, i contemples embadalit, amb les mans subjectant la vora gairebé fins a tocar l'aigua, la brillantor dels peixos vermells que neden aparentment aliens a la teva presència. No goses ficar-hi els dits perquè ja m'has sentit dir unes quantes vegades «no». Em mires un moment i, content de ser en aquest lloc, em preguntes:

—Eh que aquesta és la meva *virsiat*, mama, eh que sí?

—Sí Rida, sí, és la teva universitat.

[...]

Hasiba, Khadija, Faisal, Fàtima, Najat... Qui ho havia de dir que totes havíem seguit línies paral·leles i que finalment ens havíem de trobar a la facultat. Tots nosaltres vam arribar aquí amb vuit o nou anys, alguns abans, vam créixer en un país que no era el nostre al principi i hem viscut les mateixes contradiccions, les mateixes incerteses, hem trobat a faltar una part de nosaltres mateixos, aquella que vam deixar al Marroc. Ara regirem entre crestomaties d'Emilio García Gómez, poesia dels ignorants, avars del Jurasan i regnes perduts per recuperar aquesta parcel·la que es va desprendre de nosaltres en algun indret d'aquest camí nostre que no és ni de primera ni de segona generació.

I tu, fill? Que cercaràs entre les pedres d'aquest edifici antic quelcom per omplir el buit que deixarà el sistema educatiu en la teva formació? Voldràs aprendre la llengua àrab, encara que sigui a cops de diccionari i d'arrels irregulars? Al cap i a la fi, ni tan sols és la llengua dels teus pares, és la llengua dels opressors en un regne on l'amazic sempre s'ha considerat de segona categoria, llenguatge oral, només, bàrbar, ens diuen. ¿Et sentiràs ferit el dia que tornis al Marroc i aquells que ostenten el poder et parlin en la llengua del profeta, en la llengua del rei? Segurament menysprearan els nostres sons, però aquesta sensació no et serà desconeguda. La teva altra llengua materna, el català, fou en altres temps perseguida i menystinguda, no en va la teva mare les sent com dues llengües germanes.

Espero que tard o d'hora puguis adonar-te que aquesta amalgama de codis lingüístics on creixes no és més que un enriquiment. Espero que, com la teva mare, aprendràs a estimar-te totes les llengües igual, patrimoni històric, llegat més antic de totes les civilitzacions, músiques que ens arriben de molt lluny i que hem de preservar. Sabràs que no hi ha idioma o dialecte millor o pitjor, tots serveixen per expressar els nostres sentiments, els desigs i les frustracions.

Najat EL HACHMI, *Jo també sóc catalana*, 2004

1. COMPRENSIÓ

- 1.1. L'autora, en el text, hi és present com a personatge. Descriviu aquest personatge en no més de sis línies. [1 punt]
- 1.2. En el text es parla de tres llengües concretes. Digueu quines són i com hi són caracteritzades. [1 punt]
- 1.3. L'autora es dirigeix formalment a un destinatari privilegiat. Centrant-vos en el tercer paràgraf (el paràgraf que s'inicia amb «I tu, fill?»), seleccioneu alguns exemples de formes pronominals, adjectivals i verbals que es refereixen a aquest destinatari i escriviu un comentari breu sobre el paper del dit destinatari en el discurs de l'autora. [1 punt]
- 1.4. En el primer paràgraf hi predomina el temps present, de la mateixa manera que en el segon paràgraf hi predomina el temps passat i que en els paràgrafs tercer i quart hi predomina el futur. Expliqueu concisament a què corresponen aquests tres temps. [1 punt]

2. EXPRESSIÓ I COMENTARI CRÍTIC

Desenvolpeu en unes 200 paraules **un** dels temes següents: [2 punts]

- a) L'emancipació de la dona en el segle XXI.
- b) La diversitat lingüística a Catalunya.

3. REFLEXIÓ LINGÜÍSTICA SOBRE EL TEXT

3.1. Considereu el fragment següent, subratllat en el text: [1,5 punts]

¿Et sentiràs ferit el dia que tornis al Marroc i aquells que ostenten el poder et parlin en la llengua del profeta, en la llengua del rei?

Doneu resposta a les qüestions següents:

- Quantes oracions hi ha? Escriviu-les íntegres en el quadern i digueu de quin tipus és cadascuna.
- Indiqueu quins són els subjectes dels diversos verbs que figuren en el text. Quan es tracti de subjectes implícits, expliqueu com els heu identificats.
- Indiqueu quin o quins mots exerceixen la funció sintàctica de predicatiu i quin o quins mots la de complement indirecte.
- Analitzeu sintàcticament tots els sintagmes preposicionals que fan de complement de nom.

3.2. Considereu les oracions següents: [0,5 punts]

- ... que no era nostre al principi (línia 10)
- ... que vam deixar al Marroc (línia 12)
- ... que es va desprendre de nosaltres (línia 14)
- ... que tornis al Marroc (línies 20-21)

Seleccioneu l'opció en què s'indica correctament quina funció sintàctica exerceix, en les oracions respectives, el mot que subratllat:

- (1): subjecte; (2): subjecte; (3): subjecte; (4): circumstancial de temps
- (1): atribut; (2): complement directe; (3): complement de règim preposicional; (4): circumstancial de lloc
- (1): subjecte; (2): complement directe; (3): subjecte; (4): circumstancial de temps
- (1): subjecte; (2): circumstancial de temps; (3): predicatiu; (4): subjecte

[Si la resposta és errònia, descompta 0,25 punts. Si no responeu la pregunta, no tindrà cap descompte]

3.3. Localitzeu, en el text, a) tres incidències del verb *ser* usat com a verb copulatiu; b) una incidència del verb *ser* usat com a auxiliar de passiva; c) una incidència del verb *ser* usat com a verb intransitiu. Anoteu-les en el quadern. [1 punt]

3.4. Descriviu o representeu amb símbols fonètics els sons que corresponen a les lletres en negreta: [1 punt]

rode**j**at contemples embadalit contradiccions irregulars pit**j**or

OPCIÓ B

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions següents.

EL PROGRAMA DE TRADUCCIÓ D'EL PERIÓDICO

El programa d'*El Periódico* és tan i tan senzill, que acaba convertint-se en peculiar. Diuen els experts en lingüística computacional, i en aquesta taula n'hi ha uns quants, entre els quals no m'incloc, que existeix la traducció automàtica, la traducció assistida i la traductora d'*El Periódico*, que sembla que no és ni una cosa ni l'altra. Sigui com sigui, aquest programa que ens permet fer el diari cada dia funciona per comparació, mai per anàlisi. No té regles d'anàlisi gramatical ni regles lèxiques. I això és bo o dolent?, us preguntareu. Doncs, finalment, i contra tots els pronòstics que al seu moment es van formular, entre els quals ara sí que incloc el meu, és més bo que no sembla. El programa és, efectivament, molt beneït: davant de cada paraula-estímul reacciona sempre amb una mateixa paraula-resposta, sempre la mateixa, sense tenir en compte el context. No li demaneu intel·ligència morfològica ni sintàctica ni semàntica, només coneix l'ortografia i el lèxic que volem que conegui. Per no saber, no sap si una paraula és masculina o femenina, ni si és singular o plural, ni si és un substantiu o un adjectiu o una forma verbal o un adverb i o una preposició. (Posats a dir la veritat, l'únic que sap és com funcionen l'apòstrof i les contraccions. Són les úniques regles que té, i encara, perquè sap apostrofar mentre la regla catalana és regular, ja m'enteneu: la regla arrasa i ho apostrofa tot. I una essa és una essa: no pretengueu que distingeixi si és líquida o no. I com que sap que el famós *la* no s'apostrofa davant les *is* i les *us*, doncs no ho farà mai, per més tòniques que siguin aquestes *is* i aquestes *us*.) Però, precisament gràcies a aquesta simplicitat, en qualsevol moment del procés de producció es pot tenir accés directe i immediat als motius pels quals el programa ens ha servit un sintagma incongruent. Un disseny tan simple potencia la transparència dels resultats, i per tant fa més detectables les males traduccions. El programa té una base de dades amb més de 400.000 paraules en castellà, a cada una de les quals li correspon una paraula en català, i només una. Així de senzill.

Si el programa acabés aquí, els editors tindriem bastant més feina, i potser hauríem de ser més dels que som i tot per poder enllestir les pàgines a l'hora convinguda. Però no acaba aquí. Al costat de l'esmentada base de dades de paraules, el programa disposa d'una base de dades de seqüències en castellà, a cada una de les quals li correspon una traducció catalana. Amb un exemple es veurà prou clar. Segons la base de dades de paraules, *dos tarjetas són dos targetes*, perquè hi té *dos=dos* i *tarjetas=targetes*. Segons això, estaríem condemnats a trobar-nos sempre dos targetes. L'única manera d'aconseguir que el programa faci bé la traducció de *dos tarjetas* (almenys en català central, que distingim entre *dos* i *dues*) és introduint a la base de dades de seqüències el sintagma *dos tarjetas=dues targetes*, i així successivament amb tots els substantius femenins comptables del diccionari de la llengua: *dos mujeres=dues dones*, *dos camisas=dues camises*, *dos sillas=dues cadires*, *dos guitarras=dues guitarres*, etcètera, etcètera. Tres vegades etcètera. Perquè es vegi la magnitud del problema. Aquesta possibilitat d'introduir seqüències també ens soluciona els errors que comet la regla de l'apòstrof, i d'aquesta manera el programa acaba fent bé els casos no regulars: *el iogurt*, *de Hudson*, *l'stuff* i *l'illa*.

Ricard FITÉ, coordinador lingüístic de l'edició catalana d'*El Periódico de Catalunya*,
«El programa de traducció d'*El Periódico*», dins *II Jornades per a la cooperació en
l'estandardització lingüística*, Institut d'Estudis Catalans, 2002

1. COMPRENSIÓ

- 1.1. Expliqueu, en no més de sis línies, en què consisteix, és a dir, de quins elements disposa i de quins no, el programa de traducció d'*El Periódico*. [1 punt]
- 1.2. L'autor, tot i considerar el programa «molt beneït», el defensa. Per quines raons? [1 punt]
- 1.3. Tenint present el context en què apareixen, expliqueu el significat de les expressions següents, que es troben subratllades en el text: [1 punt]
- a) la regla arrasa
 - b) un sintagma incongruent
 - c) la transparència dels resultats
 - d) estaríem condemnats a
- 1.4. En el primer paràgraf del text hi trobareu subratllats els connectors textuais sigui com sigui, doncs i però. Tenint presents els contextos en què apareixen, expliqueu quin tipus de relació expressen entre la seqüència que encapçalen i la que els precedeix. [1 punt]

2. EXPRESSIÓ I COMENTARI CRÍTIC

Desenvolpeu en unes 200 paraules **un** dels temes següents: [2 punts]

- a) El bilingüisme en els mitjans de comunicació (televisió, ràdio, premsa) de Catalunya.
- b) A quin registre pertany el text proposat? (Raoneu la resposta tot comentant algunes característiques pròpies del registre del text.)

3. REFLEXIÓ LINGÜÍSTICA SOBRE EL TEXT

3.1. Considereu el fragment següent, subratllat en el text: [1,5 punts]

Si el programa acabés aquí, els editors tindriem bastant més feina, i potser hauríem de ser més dels que som i tot per poder enllestir les pàgines a l'hora convinguda.

Doneu resposta a les qüestions següents:

- Quantes oracions hi ha? Escriviu-les íntegres en el quadern i digueu de quin tipus és cadascuna.
- Indiqueu quins són els subjectes dels diversos verbs que figuren en el text. Quan es tracti de subjectes implícits, expliqueu com els heu identificats.
- Indiqueu quins verbs del text són transitius i raoneu la resposta.
- Identifiqueu les perífrasis verbals que hi ha en el text i indiqueu de quin tipus són.

3.2. Considereu les oracions següents: [0,5 punts]

- ... que sembla que no és ni una cosa ni l'altra (línia 4)
- ... que al seu moment es van formular (línia 7)
- ... que volem que conegui (línia 11)
- ... que sap (línia 13)

Seleccioneu l'opció en què s'indica correctament quina funció sintàctica exerceix, en les oracions respectives, el mot que subratllat:

- (1): atribut; (2): complement directe; (3): complement directe; (4): subjecte
- (1): subjecte; (2): subjecte; (3): subjecte; (4): complement directe
- (1): atribut; (2): complement directe; (3): subjecte; (4): subjecte
- (1): subjecte; (2): subjecte; (3): complement directe; (4): complement directe

[Si la resposta és errònia, descompta 0,25 punts. Si no responeu la pregunta, no tindrà cap descompte]

3.3. Expliqueu per què, com fa l'autor, les grafies *el iogurt*, *de Hudson*, *l'stuff*, *l'illa* es poden considerar «no regulars» i justifiqueu per què són correctes en cadascun dels casos. [1 punt]

3.4. Descriviu o representeu amb símbols fonètics els sons que corresponen a les lletres en negreta: [1 punt]

existeix

anàlisi

és un substantiu

disseny